

LBRIS

We know
books

ANA MARIA HARITON

A B E C E D A R
AMINTIRI INVENTATE

TRITONIC

București - 2025

CUPRINS

AMINTIRE.....	9
BORCAN.....	11
CABINĂ.....	15
DUMINICĂ.....	19
EUTANASIERE.....	23
FRECȚIE.....	27
GASTRONOMIE.....	31
HAPPY, HAPPY.....	39
INDIFERENȚĂ.....	42
ÎNCEPUT.....	47
JĂVRUȚĂ.....	51
KILOGRAME.....	58
LINIȘTE.....	65
M L.....	70
NISETRU.....	75
OPORTUNITATE.....	79
PANEGIRIC.....	83
REFREN.....	86

SERTAR.....	94
ȘOAPTĂ.....	97
TANGENTĂ.....	102
ȚĂȚA CAPREI.....	106
UNGUENT.....	112
VARA CA O ACADEA.....	116
WEEKEND.....	120
XENOFOBIE.....	129
YUMMY.....	136
ZI DE TOAMNĂ.....	139

AMINTIRE

Cutia de tablă cade aproape fără zgomot pe pardoseală. Probabil o țineam în brațe, însă nu-mi amintesc. Văd doar cutia plată cu un capac ovoidal atingând cărămizile roșii tocite de uzură și de frecatul cu leșie. Conținutul zornăie, izbindu-se de pereții de tablă, capacul zdrăngăne deschizându-se și arătând spre mine un interior metalic bine păstrat, în contrast cu rugina și deformările exteriorului. Zeci de nasturi se împrăștie, rostogolindu-se pe pardoseala veche, punctând cărămizile cu o constelație de buline haotice, sau înfigându-se pe muchie în rosturile umplute cu nisip. Sunt sărăcăcioși; mici discuri de plastic, unele cu marginea îngroșată, având culori triste: maro, bej, verde stins, galben palid. Printre ei, ici colo, sclipirile luminoase ale unor nasturi micuți de sidex și comoara viu colorată a unor bumbi ca niște bile de sticlă jumătate albe, jumătate transparente cu secțiunea dintre jumătăți acoperită de un minuscul câmp cu flori. Privesc nemișcată, încercând să urmăresc, fără succes, traiectoria imprevizibilă a fiecărui nasture, și ochii mi se umplu de lacrimi.

Sunt autoarea unei iremediabile catastrofe domestice. De pe laterala cutiei ruginite și înfundate de nenumărate căzături anterioare, o cămilă maro mă privește impasibil.

E prima mea amintire, o scenă de câteva secunde. Nimic înainte, nimic după. Nu știu cine mi-a încredințat cutia, nici cum am strâns nasturii. O secvență scurtă și aproape nesemnificativă răsărită din neant. Nu fața îngrijorată a mamei, aplecată peste patul meu în dese zile cu febră (am fost un copil foarte bolnăvicios), nu imaginea bunicii, învelindu-mă cu atenție la culcare. O cutie de tablă. Multă vreme am crezut că era de țigări însă, căutând modelul, am descoperit că era pentru petice de vulcanizare – se potrivește; tata avea motocicletă. O cutie uzată, căzând aproape fără zgomot pe cărămizile roase și o puzderie de nasturi împrăștiindu-se.

De ce?

Gândindu-mă mai bine, întâmplarea nu e totuși lipsită de semnificație. Așa cum unii se nasc sub semnul marilor constelații și întregul parcurs le e marcat de evenimente majore, existența mea urma să fie plasată sub zodia întâmplărilor minore și aparent nesemnificative care constituie urzeala banală și aproape nevăzută a vieții de zi cu zi.

BORCAN

Motorul toarce liniștitor.

Văd munții defilând lin prin fereastră. Culorile toamnei par și mai frumoase pe fundalul unui cer uluitor de albastru. Pe bancheta din spate Vlad tace cu nasul lipit de geam; a uitat de răul de mașină. Drumul perfect, ce mai! Și deodată îl aud pe Ovidiu mormăind nervos și abia auzit printre dinți: „Fir-ar să fie, borcanul!”

„Ce zici?” întreb și nu mai aștept răspunsul, înțelegând imediat despre ce e vorba.

Ca în fiecare an, mergem acasă la părinții lui Ovidiu, de Luminație. Îmi place această sărbătoare a morților cu dealurile cimitirelor luminate de sute de lumânări. E un prilej de a ți-i reaminti pe cei morți și de a te reîntâlni cu cei vii. Pentru că în vacanțe suntem mereu grăbiți, încărcăți cu bagaje și dornici să ajungem cât mai repede la destinație, acum, când plecăm numai pentru trei zile și cu un scop precis, e momentul ideal să ne oprim câteva ore la tanti Tuli. Tanti Tuli e sora bunicii lui Ovidiu. Locuiește singură la Târnaveni, unde se ocupă cu sârg de o gospodărie imensă. În fiecare an, la

plecare, ne face cadou un sac de mere și un borcan imens de murături, specialitatea ei: gogoșari umpluți cu varză roșie. Anul trecut ne-a condus până la poartă și ne-a repetat insistent: „Și la anu` nu uitați de borcan. Îl vreau înapoi, că se găesc greu din astea de zece kile. Pentru voi nu e important da` mie mi-e de folos.”

Bineînțeles că, în graba plecării, borcanul, așezat cu grijă pe raftul de jos din cămară, a rămas uitat la locul lui. Tanti Tuli poate fi îngrozitor de cicălitoare și niciunul dintre noi n-are chef să-i audă reproșurile și văicărelile.”

„Hai să nu trecem acum. Luăm un borcan de la mama când ne întoarcem.” spune Ovidiu.

„Să-i dăm telefon” aprob eu instantaneu și întind mâna după mobilul din buzunarul portierei.

„Nu se poate!” se aude glasul hotărât al lui Vlad, care pare să fi înviat brusc după orele de lăncezeală petrecute pe bancheta din spate. „Înainte de Lumină mergem în fiecare an, nu după! Acum ne așteaptă. Acum a făcut supă de găină cu tăieței. Cremeșul e gata de ieri seară. Azi e bun, până poimâine o să fie fleșcăit tot.” argumentează el, cu gândul la bunătațile pregătite și continuă, mai galant: „I-am cules și o floare de pe balcon, până ne întoarcem o să fie ofilită...”

„Las` că-ți iau eu altă floare”- zice Ovidiu.

„Nu, eu vreau să-i duc floarea culeasă de mine și e și urât să-i spunem abia acum că nu mai trecem azi”. „Asta cam așa e”, oftează Ovidiu, pregătindu-se resemnat de inevitabil.

Deodată am o idee genială. „N-am ajuns încă la Brașov. Oprim la unul dintre hipermarketurile de la marginea orașului” „Crezi tu că mai vinde vreun hipermarket borcane la început de noiembrie?”

„Nu, nu. Dar murături vinde precis. Mergem la unul din ăsta Metro, Selgros, care vând în cantități industriale.”

„Și cu murăturile ce facem? Le aruncăm?”

„Nici vorbă! Luăm niște pungi de plastic și le ducem în ele. Oricum mai cumpăram murături. Văd eu acasă în ce le pun.” Zis și făcut. N-a fost chiar așa de simplu, borcanul de zece litri e rar și la angroșiști. Dar am găsit. Și cu castraveți și cu gogoșari. Mă hotărâsc pentru gogoșari, fiindcă oricum, după nenumărate catastrofe, nu mai încerc să-i fac acasă. O rolă de pungi solide de gunoi și din câteva pase îndemânatică efectuate în parcaj, borcanul e golit. Îl clătesc cu o sticlă de apă minerală.

„Vezi că mai miroase” zice Vlad, inspectând cu atenție. „E un izvor, undeva după Fișer” intervine hotărât Ovidiu.

După oprirea la izvor, borcanul e lună. Respirăm aer curat, ronțăm ultimele chipsuri și ne îndreptăm fericiți spre Târnăveni. Nu apucă să se stingă motorul și tanti Tuli e deja la poartă. Ne aștepta.

„Haidați dragii mei, c-oți fi înfomețați și osteniți de drum. Vină Vladuț la tanti-ta, că ți-am gătit ce-ți place ție!” și mormăind mai încet, cu reproș către Ovidiu. „Ce nume i-ați dat și copilului ăsta. Da` ce Aureliu, Tiberiu nu erau bune? Iuliu, ca pe moșu! Atâta te-a învățat tată-tu! Parcă nici n-ați fi români...”

„S-a născut în decembrie” mormăie în șoaptă Ovidiu, mirându-se apoi cu voce tare, prefăcut: „Da` ce, Vlad e nume unguresc?” Tanti Tuli râde îngăduitor la gluma repetată de atâtea ori și intrăm bine dispuși, gata să ne așezăm la masa pusă.

Vlad mănâncă cu o poftă pe care n-o văd niciodată acasă. Cere încă o porție de supă, își îndeasă în gură

mușcături imense de cremeș și se odihnește bând pahare mari de sirop de zmeură. Tanti Tuli (numele vine de la Veturia, într-o primă pronunție copilărească) se uită la el încântată, mâncându-l din ochi. Sosește și momentul plecării. „Ovidiu, du-te tu în cămară și ie sacul de mere și borcanul cu gogoșari și varză roșie pe care vi l-am pregătit.” spune veselă. Apoi, oftând cu reproș: „V-am rugat de borcanul ăla, dar voi: pe o ureche vă intra și pe una vă iese, ca de obicei.”

„N-am uitat, n-am uitat!” strigăm veseli în cor și ne repezim să aducem corpul delict.

„Ăsta nu-i borcanul meu” declară ritos tanti. După atâtea eforturi suntem uluiți de insucces...

„Ăsta are capac și filet. Al meu era simplu, că se leagă celofanul mai bine pe el. Pun în două rânduri. Nu îmi place mie cu capac, că niciodată nu ești sigură că se închide bine și praful se alege de munca ta. Hai, măcar că-i de zece kile. Las că îl leg eu bine cu celofan și mai pun și o hârtie deasupra, să fiu sigură” încheie zâmbind larg tanti Tuli.

Plecăm veseli, fluturând cu toții mâinile scoase pe geam. În urma noastră, prelingându-se încet din portbagaj, un fir subțire de zeamă de gogoșari e singura dovadă a complotului.

CABINĂ

Habar n-aveam ce e o cabină de lift. În oraș nu era nici o casă mai înaltă de două etaje și primul bloc cu zece urma să se construiască mult mai târziu. Cabina de teleferic văzută într-o fotografie, plutind peste hăul înzăpezit al văilor, îmi înfierbânta imaginația, însă, într-un loc plat ca în palmă, șansele de a urca în ea erau egale cu cele de a întâlni o farfurie zburătoare. Cu toate acestea orașelul nostru nu era total lipsit de privilegiile civilizației și avea măcar un fel de cabină: cabina telefonică.

Să nu vă închipuiți că era vorba de cele gri, cu schelet metalic postate în stradă. Aproape nimeni nu avea telefon, într-o jumătate de oră ajungeai în pas rapid dintr-un capăt în altul al orașului și toate mesajele se transmiteau direct, fără mijlocirea tehnicii. Era deci puțin probabil ca cineva să fi avut brusc nevoie să dea un telefon acasă. Nu eram însă total ruși de civilizație. La parterul uneia dintre casele de pe corso funcționau Telefoanele, de unde se putea vorbi interurban.

Beneficiam de serviciile biroului de două ori pe lună când, ferchezuite nevoie mare, îl însoțeam pe

tata, mergând să vorbim și noi cu bunicii de la București. Treceam rapid, sporovăind vesel pe strada școlii, care nu prezenta prea mare interes. Odată ajunsese în centru, lucrurile se complicau puțin. Vitrina drogheriei, plină de parfumuri ieftine, batiste și eșarfe ne atrăgea ca un magnet. Urma apoi traversarea spre parcul castelului, punct strategic în care odată ajunsese încercam să-l convingem pe tata de necesitatea absolută a întoarcerii pe la leagănele de la locul de joacă. Întorceam capul fascinate spre fântâna cu porumbeii scuipând neobosiți firișoare de apă, ne lipeam mâinile și nasul de vitrina cofetăriei, privind spre luciul caramel al pojghiței crocante a prăjiturilor Doboș, încercam să răzbatem cu privirea, pe partea cealaltă a drumului, la fascinantele mulaje de ghips din vitrina farmaciei veterinare și iată-ne ajunși la intrarea Telefoanelor.

Biroul supraviețuise ca prin minune intact, relicvă perfectă a anilor de dinainte de război. De la vitrina cu tâmplărie de inox și ușa cu un mâner dintr-o țevă perfect lustruită, treceai dintr-un pas în interiorul impecabil cu granit negru pe jos și o treaptă denivelare între zona de așteptare și cea a ghișeului și cabinelor. Tata ne lăsa în salonașul de așteptare, unde, cu spatele la vitrină, trei fotolii de piele neagră pe schelet metalic dominau maiestuos spațiul. Nu prea apucam să profităm de această culme a confortului. Până ne cocoțam și ne aezam mai bine, cu picioarele întise complet pe șezutul lor enorm, tata dăduse deja comanda. Telefonista, impecabil coafată, ținea la ureche o cască și meșterea cu mâna cealaltă la un tablou misterios cu multe lăcașuri pentru mufe. Peste câteva secunde o vedeam și auzeam vorbind într-un microfon ca o pâlnie de ebonită: „Alooo! Alooo! Aveeți o convorbire cu

Careii Maari! Așteptaați, vă roog!” cânta doamna, într-un amestec de accent ardelenesc și vorbit pe nas. „Bucureeeștiu, cabina treeei!!!!”

Ne repezeam cu toții spre cabinele cu uși de sticlă în cadru de mahon și cu interiorul căptușit cu același lemn lustruit. Tata era acolo din doi pași și ridica receptorul: „Sărut-mâna mamă!” Gata, ajunseserăm și noi. Eu tropăiam de nerăbdare scuturându-mi bretonul, iar Sanda, deși i se spusese de nenumărate că nu are voie, își lipise mâinile și nasul de geam. Tata ridica dintr-o sprânceană, făcându-ne semn să ne îndepărtăm de ușă, o deschidea, o ridica pe Sanda cu o mână și o instala pe măsuța neagră în consolă din cabină. Pe mine mă ținea doar de mână.

„Da mamă. Suntem bine, totul e în regulă. Da și Ilu. Dar voi?” prin receptorul lipit de urechea tatei auzeam niște sunete nedeslușite. „Am trimis, dar nu știu dacă ajunge. După campanie cred că iau o primă, e recolta destul de bună și mai trimit atunci.”

„Vreau și eu, și eu!” începea să se agite Sanda. „Anca întâi!” spunea autoritar tata și mă ridica în brațe, dându-mi receptorul. „Ce mai faci, bunico!” răcneam din toți rărunchii să se audă, că doar Bucureștiul era departe rău. „Sunt bine, dar mi-e dor de voi. Tu ce faci, ești o fetiță cuminte? Îi ascuți pe mama și pe tata?” „Sunt, sunt!” spuneam cu multă convingere. „Am fost cu grădinița la film și am văzut un film adevărat. Inimă de piatră îi zice. A fost așa de frumos!” Sanda se plictisise deja să-și admire pantofii cu baretă, negri și lustruiți. Tata îmi făcea semn să închei. „Te sărut, bunico.” „Și eu puiule.”

„Te sărut, bunico!” turuia Sanda dintr-o suflare, ținând cu amândouă mâinile receptorul. „Nu mai sunt în grupa